

'EEN GEBOUW IS EEN LEVEND ORGANISME'

Je eigen werk transformeren. Niet elke architect loopt daar warm voor. Maar toen Max van Huut gevraagd werd door G&S Vastgoed en OVG Real Estate of hij met 'zijn' Zandkasteel* aan de slag wilde, hoefde hij niet lang na te denken. Samen met Ton Alberts had hij het hoofdkantoor van ING destijds namelijk ontworpen met het oog op een tweede leven. 'Dit is de ultieme vorm van duurzaamheid.'

Isala klinieken, Zwolle. Een rustgevende, natuurlijke omgeving is van groot belang voor het helingsproces.

De lijst van gerealiseerde projecten van Alberts & Van Huut is lang en vooral divers. Van kantoren tot kerken, van gemeentehuizen tot sportcentra, van boerderijen tot vogelhuisjes, vele woningen, theaters en zorgprojecten. Die veelzijdigheid is een bewuste keuze. 'De door ons gerealiseerde ontwerpen laten zien hoe veelzijdig organische architectuur kan zijn', verklaart Max van Huut. 'Wij vertalen dromen en wensen van de opdrachtgever naar werkelijkheid, met de poëzie van de verbeelding en toch binnen het gestelde budget'. Daarmee hebben we meteen de kern van Alberts & Van Huut te pakken. Dit bureau staat bekend om zijn organische stijl. Dat is meer dan zomaar een vorm. Het is vormtaal die is geïnspireerd op de vormkracht van de natuur.

Gemeentehuis Sint-Michiëlsgestel. Vormkracht in Architectuur

Patricia Sterke en Max van Huut

VORMKRACHT De vormkracht van architectuur is groot. Architectuur doet iets met mensen. Het kan je voeden, je op inspirerende gedachten brengen en je gelukkig maken – of juist niet. Dat maakt architectuur tot een prachtig, maar ook een verantwoordelijke taak, vindt Max van Huut. 'Churchill zei: *'First we shape our buildings, thereafter they shape us'*. En zo is het. Een gebouw is voor mij een levend organisme. Vormen, materialen en kleuren bepalen hoe je je voelt in een gebouw en hebben invloed op het gedrag. Gedurende het grootste deel van de geschiedenis dachten mensen in beelden. Dankzij Pythagoras kreeg de mens de mogelijkheid om een rechthoek uit te zetten. Dat zorgde voor duidelijke kaders waarbinnen we onze denkkraft konden ontwikkelen. Een fantastische verworvenheid. Maar deze tijd vraagt om andere dingen. Er is behoefte aan vormen die mensen stimuleren om op ontdekking te gaan en te zoeken naar nieuwe mogelijkheden. Dat vraagt om organische, humane architectuur. Natuur is niet iets buiten ons, maar in ons. Wij zijn natuur. Daarom is het zo belangrijk dat we natuur in onze gebouwen integreren. Wij werken met materialen, kleuren en vormen waar mensen blij van worden. Ik krijg nog steeds brieven van patiënten uit de Isala kliniek in Zwolle, dat ze zo fijn door de lange meanderende binnenstraat kunnen wandelen langs planten, zitjes en bananenbomen. Zeker voor mensen die lang ziek zijn, is een rustgevende, natuurlijke omgeving van groot belang.'

Hoofdkantoor ING-bank Amsterdam Zuidoost. Transformatie naar appartementen, internationale school en commerciële functies, waaronder restaurants.

Woonhuis, Almere Overgooi.

1. en 2. Sonnengarten, Hombrechtikon (Zwitserland). In dit huis voor dementerende mensen brengen licht, kleur en ruimte een gevoel van rust

2.

het geluid belangrijke elementen om hier stedenbouwkundig en architectonisch zorgvuldig mee om te gaan. De wens om de wind te breken en het geluid van de auto's op de dreven niet te laten weerkaatsen met de tegenover gelegen flatgebouwen, heeft geleid tot de karakteristieke vorm.'

VERANDERING Een belangrijk kenmerk van de natuur is dat die voortdurend in beweging is, zegt **Max van Huut**. 'Alles heeft zijn tijd. Dingen komen en gaan. Verandering is de enige constante. Dus toen we destijds dit grote bankkantoor ontwierpen, wisten we één ding zeker: er zou een tijd komen dat het weer anders moest. Daar hebben we bij het ontwerp op geanticipeerd. Daardoor is het gebouw nu relatief makkelijk te transformeren naar functies waar deze tijd om vraagt.' Samen met **Hans Ijkelenstam** wordt nu het bankkantoor getransformeerd naar 284 huurappartementen van 37 tot 123 m² voor een gemêleerde doelgroep, van 1-persoonshuishoudens tot gezinnen. Ook komt er een internationale school voor kinderen van 4 tot 19 jaar, en de huidige hoofdentree wordt een restaurant.

Hij is niet bang dat de functieverandering de identiteit van het gebouw aantast. 'Verandering is geen massief begrip. Ik ben ouder geworden, maar ik ben nog steeds Max. Dat is met gebouwen precies hetzelfde. Je kunt veranderen op zo'n manier dat de identiteit behouden blijft. Wij zeggen ook wel: 'Time changes, DNA remains'. Tijden veranderen, maar een goed ontwerp is aan te passen zonder dat de essentie verloren gaat. Daardoor kun je een ruimte steeds opnieuw invullen. Dat is de ultieme circulariteit.'

CIRCULAIR Alberts & Van Huut waren met dit ontwerp circulair *avant la lettre*. **Max van Huut** juicht de aandacht voor circulariteit toe, al gaat de huidige interpretatie van het begrip hem niet ver genoeg. 'Circulair bouwen is ontstaan omdat we in een wegwerpmaatschappij leven. Dan is het belangrijk na te denken over hergebruik. Maar voor mij gaat circulariteit dieper. Circulair bouwen is niet alleen nadenken over materie, het is toekomstgericht ontwerpen. Dat gaat om een gezond ecosysteem. Vanuit dat besef bouw je niet iets met het idee het over 20 jaar te slopen en te hergebruiken, maar tracht je iets voor de eeuwigheid te maken, op zo'n manier dat het zich kan aanpassen aan een veranderende wereld. De grachtengordel is een mooi voorbeeld. Mensen van toen kenden het begrip circulariteit niet. Zij hebben gewoon iets neergezet wat goed functioneert en kan veranderen in andere functies: woonhuizen, pakhuizen, kantoren, hotels. Iets bouwen wat meerdere levens kan krijgen, is de meest fundamentele vorm van duurzaamheid.'

CREATIEF Ook **Patricia Sterke**, die vaak betrokken is bij het ruimtelijk ontwerp en interieur van projecten, maakt graag gebruik van organische vormen. 'Organische architectuur is creatief. Je wordt ermee bevrijd van de rechte hoek. Een ruimte hoeft niet vier wanden te hebben. Zet er maar eens een vijfde bij, en kijk wat er gebeurt. Dan creëer je speelsheid, verwondering, ruimte voor nieuwe oplossingen en gedachten.'

Organische architectuur is ook altijd geworteld in de plek, vertelt ze. 'De vormkracht van een gebouw is mede het resultaat van studies terplekke. Bij het ING-kantoor waren de wind en

Hoofdkantoor ING-bank Amsterdam Zuidoost. Ingebed in de omgeving met tuinen als onderdeel van de architectuur.

1.

2.

3.

1., 2. en 3. Hoofdkantoor ING-bank Amsterdam Zuidoost. Tijden veranderen, maar een goed ontwerp is aan te passen zonder dat de essentie verloren gaat.

De Amsterdamse grachtengordel; een ultieme vorm van duurzaamheid.

VERRASSEND _ Het Zandkasteel een prachtig voorbeeld van circulariteit, gezien vanuit de visie van Max van Huut. Hoewel het complex zo'n 70.000 m² beslaat, ademt het in alles de menselijke maat. Dat komt o.a. door de fundamentele keuze er niet één reusachtig gebouw van te maken, maar de ruimte op te delen in tien torens, verbonden door een lange interne straat die zicht biedt op diverse pleinen en binnentuinen. Doordat de torens elk hun eigen toegang hebben, zijn ze moeiteloos om te bouwen tot aparte functies, zoals een woontoren of een school. Architectuur en interieur zijn verrassend eigentijds. Bomen als integraal onderdeel van de architectuur. Een riviertje dat door de gangen meandert. Ruimtes die uitnodigen tot ontmoeting. De trappen prominent in beeld, de lift uit zicht geplaatst. Lichtkoepels bovenin de torens maken dat het licht diep in het gebouw doordringt. Talloze vides zorgen voor verrassende doorkijkjes en een steeds veranderend perspectief. Dat is niet voor niets. 'Niets mooiers dan mensen een perspectief aan te bieden', vindt **Van Huut**. 'Dimensie is een feest. Dat geeft vitaliteit, dynamiek en impuls. Je wordt steeds opnieuw verrast. Dat houdt het boeiend.'

Patricia valt hem bij. 'Het is een gebouw dat je niet in één keer kunt overzien, maar dat je steeds verbaast. Dat is een enorme kracht. Die verwondering is cruciaal voor de waardering van een ruimte. Je mag je verwonderen als een kind, met het bewustzijn van een volwassene.'

VERHAAL _ Bij elke stap die je doet, zie je een ander beeld. Dat geldt ook voor de ramen. **Van Huut** houdt niet van alleen maar grote glaspartijen. Hij heeft een huis in Ierland ontworpen, bovenop een klif met een fenomenaal uitzicht over de oceaan. Veel mensen zouden daar, in de moderne traditie van transparante gebouwen, één groot raam inzetten. Hij niet. 'Ik moet er niet aan denken! Heel vervelend om in één keer alles te overzien. Dan is er geen verrassing meer. Bij ons vertelt elk raam zijn eigen verhaal over de plek. De poëzie van de verbeelding. Dat is rijkdom.'

1.

2.

DIVERSITEIT _ Diversiteit is een sleutelwoord in het ontwerp. De kleuren wandelen als het ware mee met de zon. Zo heeft de noordkant warme kleuren gekregen, en de zuidkant koele. Ook de vormthematiek verandert op een logische manier met het gebouw mee. Toren A begint met zachte, ronde elementen. Naarmate je verder in het gebouw komt, worden de vormen steviger en verticaler, om in de laatste toren weer terug te keren naar hun beginvorm. Hier vindt ook het water dat door het hele gebouw met de wandelaar meestroomt, zijn eindpunt in een bassin. Terug naar de bron.

INNERLIJKE SCHOONHEID _ Dat subtiele samenspel resulteert volgens **Van Huut** in innerlijke schoonheid. Dat is niet hetzelfde als een mooi uiterlijk. Het is meer een kwestie van een plek waar 'alles klopt'. Er is sprake van een soort natuurlijke harmonie waardoor je je intuïtief thuisvoelt. Dat blijft zo, ook na de functieverandering. Hij vindt het fantastisch dat hij het gebouw een tweede leven mag geven, en dat de schoonheid beschikbaar blijft voor heel veel mensen. 'Ik ben blij dat ik dit mag doen. Een woongebouw met een school in een winkelgebied is een waardevolle aanvulling en gaat voor levendigheid zorgen in dit deel van Amsterdam Zuid-Oost. Dit is echt een groot cadeau.'

* Het gebouw is sinds september 2017 het eerste Gemeentelijke Monument in Amsterdam Zuidoost.

1., 2. en 3. Hoofdkantoor ING-bank Amsterdam Zuidoost. Verwondering door een constant veranderend perspectief.

Hoe ziet de stad van de toekomst eruit, volgens u?
 'We bouwen voort op wat we hebben. Onze gebouwde omgeving zal aanpasbaar zijn voor nieuwe functies. Het zullen gebouwen zijn, waar je een verbinding mee aangaat, waar je van houdt en die invloed hebben op de ontwikkeling van de mensen. De toenemende verdichting van de stad zal leiden tot een mix van laagbouw en hoogbouw met een mengeling van functies: werken, wonen, winkelen en recreëren. De steden zijn gemengd, waar culturen elkaar ontmoeten en verrijken. Laagbouw in combinatie met landbouw: de eetbare stad en hoogbouw met groene terrassen en interne tuinen in harmonie met de natuur. Steden

waar je eindeloos in kunt ronddwalen en waar veel beleving is zoals de eetbare tuinen, verborgen hofjes, parken, waterpartijen en pleinen. Veel groen en bewegingsruimte voor sport, ontmoetingsplekken, cultuur en goed vertoeven voor kinderen. Er zal een verdere voortzetting zijn omtrent een bewust gezonde levensmentaliteit. De invloed van het individu zal toenemen in relatie tot het collectief bewustzijn. Dit zorgt voor een versmelting van wonen en werken met gevolg minder of geen werkverkeer. Het verplaatsen zal gaan via hyper-loop transport, gestapeld transport, gedeeld transport. De energiebron is waterstof, die de gebouwde omgeving

3.

zal voorzien. Dit als voorloper van kernenergie (de fusie). De stad zal zelfvoorzienend, duurzaam en aantrekkelijk zijn en de kwaliteit van het leven neemt verder toe. We zullen grensverleggend stappen gaan ondernemen, voortbordurend op de ervaring van het verleden, de kennis van het nu naar een maatschappij van de toekomst, die zich constant evolueert binnen een gezond leefmilieu voor mens en alle wezens op deze aarde.'

Wat ziet u als de grootste uitdaging van de steden?
 'Steden raken overvol. Om te voorkomen dat ze vastlopen, moeten we op naar een efficiëntere wijze van landschap en stedenbouw. Ook het vervoer voor bevoorrading van winkels, afval, mobiliteit in relatie tot onze levensstijl vraagt om een vernieuwende aanpak. Het vormgeven aan ruimtes zodat alle mensen een leefbare en gezonde plek hebben om te wonen in relatie met een natuurlijke omgeving, waarbij de energievoorziening onuitputtelijk is, voorbij de fossiele brandstoffen.'

Van wat voor een soort buurten, projecten of steden wordt u enthousiast?

'De beweging van grote steden zoals Barcelona, Chicago, New York, maar ook het in stilte ervaren van de ondergaande zon bij de Paraportiani kerken op Mykonos. Amsterdam, wat een heerlijke beloopbare stad aan het IJ, met vele verrassingen van verborgen hofjes, pleinen, parken, straten en de grachten met zijn unieke bebouwing. De verschillende bouwstijlen zoals de 'Amsterdamse school' maken de stad uniek. Het is een avontuur er te zijn. Alsof je een boek bewandelt van pagina tot pagina. Ook de vrije sfeer en de enorme diversiteit aan culturen maken de stad sterk in al haar veranderingen en mogelijkheden. Ik zou Amsterdam een circulaire stad willen noemen.'